

"Många organisationer vill digitalisera allt. Det är absolut bra som verktyg och hjälpmedel, men vi får aldrig digitalisera bort det mänskliga mötet."

Paul Robertson som i sommar blir ny vd för Hushållningssällskapet Kalmar Kronoberg Blekinge ■ 26

ODLING

Uppmaning:

Viktigt att välja svenskt

■ 34

Posttidning B

JORDBRUKSAKTUELLT

Affärsnytt för oss som jobbar med jord och skog

ja.se

70 200 ex • Nr 9 • 9 maj 2023

Tankas med gårdens naturliga restprodukter

FOTO: VALDEMAR JENSEN

TEMA TRAKTORER & UTRUSTNING

Lars Paulsson från Långås i Halland driver sin verksamhet på Kvarngården. Han har valt att ställa om till ett mer hållbart jordbruk i den mån han kan, bland annat genom att köpa, inte bara en utan två biogasdrivna New Holland traktorer som han dessutom tankar med sin egentillverkade fordonsgas hemma på gården. ■ 6-7

DJUR

"I en marknad där vi flyttar in i billigare protein är grisen en vinnare."

Viktor Tornberg vd på KLS

■ 22

ARBETSMILJÖ

Vad gör att personalen trivs?

Emilia, Emma och Agneta på Lövåsa gård utanför Götene uttrycker sig i frågan. ■ 20-21

MARKNAD

Ökning för den svenska slakten

Under första kvartalet ökade slaktvolymerna av djurslagen gris, nöt och får. ■ 19

JORDBRUKSAKTUELLT I BRYSEL

Andra halvlek i EU-rådet

Jordbruksaktuellt har besökt den svenska representationen nere i Bryssel. ■ 12-13

Vi kan solceller för lantbruk

- Korta leveranstider
- Flexibla montagepaket och nyckelfärdiga anläggning för mark & tak
- Generösa garantier och marknadens ledande varumärken
- Personlig rådgivning
- Egna montörer och elektriker med mångårig erfarenhet

**PRODUCERA DIN EGEN EL
REDAN I SOMMAR!**

Timmervägen 5 Lidköping • Tel: 0510-140 00 • info@extendedenergi.se • www.extendedenergi.se

TEMA TRAKTORER & UTRUSTNING

På god väg mot fossilfrihet

Med totalt 1 400 kor, tjurar och kalvar, utspridda på fyra gårdar blir det en hel del gödsel som Lars Paulson inte bara sprider på sina marker, utan också förädlar till fordonsbränsle. Bränslet i form av biogas förbrukas till viss del av gårdens två biogastraktorer innan överskottet säljs vidare.

Mjölkbonden Lars Paulsons föräldragård Kvarngården utanför Långås i Halland har drivits av Lars sedan 1992, och under den tiden har djurantalet vuxit från ett 30-tal uppbundna kor till dagens 500. De behåller även alla sina tjurkalvar och köper in lite kött-rasdjur, vilket gör att det finns totalt 1400 djur utspridda på Lars fyra olika gårdar i närområdet.

År 2010 började Lars snegla på en biogasanläggning som ett år senare började byggas men då enbart för värme- och elproduktion för att försörja gården och sälja en del vidare. 2018 inleddes arbetet med utbyggnaden av rågasproduktionen för att kunna producera fordonsbränsle via föreningen Vessige Biogas, och i augusti 2022 kunde Lars för första gången tanka sin egen traktor med hemmagjord biogas.

BIOGASANLÄGGNINGEN

– Vår första biogassatsning på gården genererade många kWh med el och värme till gårdens alla behov, men under vissa perioder fanns det avsättning av värmen. Vi fick helt enkelt fläktat bort en del av värmen och valde därför att bygga ut anläggningen för att kunna producera fordonsbränsle också, säger Lars.

Lars biogasanläggning går i huvudsak på egen gödsel men det tas också in en del gödsel och andra restprodukter från andra gårdar. Under 2022 användes 45 000–50 000 ton gödsel och andra restprodukter för att producera mellan 15–16 GWh. Mellan 4–5 GWh går åt till gårdens uppvärmning och elförbrukning och resten av rågasen säljs till Vessige Biogas för tillverkning av fordonsbränslet.

– Ungefär 90 procent av allt tillverkat fordonsbränsle säljs ut på gasnätet, resterande 10 procent går åt till den lokala biogasmacken samt egna tankstationen hemma på gården.

T6.180 MED BIOGASDRIFT

Lars har länge väntat på biogasdrivna lantbruksmaskiner och var därför snabb på bollen när New Holland presenterade sin biogastraktor T6.180. I augusti 2022 var han var först i Sverige att få sin biogastraktor levererad.

– När jag skulle välja biogastraktor fanns det inget annat märke än New Holland att välja på, vilket inte gjorde mig något eftersom jag länge kört deras dieseltraktorer och trivs med både traktorerna och Axima som åter-

försäljare. När traktorn kom stod min tankstation på gården redo och det var därför bara att tuta och köra, vilket gjorde att jag nästan direkt satsade på ytterligare en T6.180 med biogasdrift som kom i februari i år, säger Lars.

På båda traktorerna har Lars valt till extratanken i fronten som han menar är ett måste i dagsläget.

– I dagsläget blir räckvidden utan fronttanken alldeles för liten och därför blir den väsentlig. Med fronttank kan vi i dag köra ungefär sex timmar blandad körning

innan vi måste tanka fullt igen. Men eftersom traktorerna hela tiden går i närheten av gården så passerar man nästan alltid tankstationen och kan därför passa på att fylla när man ändå passerar. För oss är tankningen inte något problem, det tar inte mer än fem minuter att tanka från tomt till fullt.

EGEN TANKLÖSNING

Ett biogasdrivet fordon erhåller ett mycket högt tryck i sin gastank, upp emot 210 bar. För att

Lars snabbt ska kunna fylla traktorn och inte behöva stå och vänta i flera timmar på en kompressor som fyller tanken, så köpte han en gammal tankstation i form av en container fylld med flera gasflaskor som tillsammans med två kompressorer bygger upp 250 bars tryck.

– Jag köpte containern från Eon Biofor som tidigare hade kört STCC-bilar på biogas. Containern renoverades och fick några små förändringar men funktionen är densamma. Det sitter flera min-

dre flaskor som via kompressorerna bygger upp trycket till 250 bar, vilket gör att tankstationen alltid är redo när jag kommer och snabbt vill fylla traktorn. Eftersom containern alltid erhåller ett högre tryck än vad som ska i traktorn så går det mycket snabbt att fylla.

FUNGERAR SOM EN DIESELTRAKTOR
På gården används de båda traktorerna året runt till alla sysslor som en vanlig traktor används till. Den ena står oftast framför foder-vagnen och går många timmar om

– Det känns väldigt bra och roligt att kunna tanka sina egna maskiner med sitt eget bränsle som vi på anläggningen tillverkat av lantbrukets restprodukter.

Innanför containerns ena port ligger tryckbehållarna staplade på varandra och bygger tillsammans upp ett tryck på ungefär 250 bar som sedan pressas in i traktorns tank på ungefär fem minuter.

med två biogastraktorer

De båda biogastraktorerna används och tankas flitigt hemma på gården men Lars saknar och ser fram emot när det presenteras en lastmaskin som går på biogas. – Våra lastmaskiner rullar väldigt mycket hemma, att kunna köra dem på biogas hade varit mycket bra, säger Lars.

FOTO: VALDEMAR JENSEN

Energimyndigheten erbjuder ett merkostnadsstöd för köp av en biogastraktor, vilket i Lars fall blev ungefär 120 000 kronor.

Tankstationen är byggd i en container och har tidigare används som mobil tankstation när de körde STCC-bilar på biogas.

Lars föräldrahem har utvecklats och blivit många gånger större än vad det var för 30 år sedan. Här finns 1100 djur och produceras mellan 14–16 GWh energi per år.

dagen medan den andra blir en lite allt i allo traktor.

– Jag märker ingen större skillnad på att köra en biogastraktor jämfört med en diesel, jag tycker båda fungerar väldigt snarlikt förutom att man behöver tanka biogastraktorn lite oftare. Vi kör gräs, strängläggare, vältar, blandar foder med mera, vilket vi tycker fungerar klockrent.

T6.180 biogas ser precis ut som en T6.180 diesel inuti och delvis utanpå, vilket Lars ser som en stor fördel.

– I början skulle traktorn utmärka sig som speciell och få massa nytt "lull lull" men det ändrades och man valde att göra det enkelt genom att använda en vanlig T6.180 och sätta i en biogasmotor, det gillade jag. Den har många redan beprövade lösningar och en stabil hög och låg PowerShift växellåda. En enkelt utrustad traktor men också en mycket driftsäker traktor.

I dagsläget finns det enbart en storlek på traktor och en växellåda att välja mellan hos New Holland

I hytten finns inga speciella skillnader mot en dieseldriven T6.180. Växellådan som finns att välja på i dag är endast hög- och lågväxel med powershift. Den låter också väldigt snarlikt en dieseltraktor, inga större skillnader.

men fler biogastraktorer är under utveckling.

SKATT PÅ BIOGAS

– Det är dyrt att producera biogas om vi inte hade haft de stöd som vi får. Vi har olika incitament för att vi ska kunna producera biogas som är ett såpass klimatsmart bränsle. I vårt fall har det kostat ungefär 17–18 kronor per kilo biogas vi tillverkat, vilket skulle motsvara ett dieselpreis på 13–15 kronor vid pump, säger Lars och fortsätter:

– I början på mars kom det

en tragisk nyhet som man inte tror är sann! EU-kommissionen beslutade att införa 4,70 kronor i skatt per kilo biogas, det är för mig helt obegripligt. Nu är skillnaden mellan fossil diesel och klimatsmart biogas nästan ingen, vilket i sin tur kommer att leda till att ingen ser fördelen med biogasen. Vi måste ställa om till ett fossilfritt samhälle och därför måste det vara en fördelaktig skillnad på att välja biogas framför diesel. I och med skatten är skillnaden minimal men

Lars är också glad över att slippa alla bekymmer kring dieselstöder och AdBlue.

VALDEMAR JENSEN
valdemar@ja.se